

Додаток
до наказу Міністерства економічного
розвитку і торгівлі України
21.03.2019 № 468

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
(Мінекономрозвитку)**

АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. 253-93-94, факс 226-31-81
Web: <http://www.me.gov.ua>, e-mail: meconomy@me.gov.ua

Р І Ш Е Н Н Я

6 лютого 2019 року

Колегія Апеляційної палати Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, затверджена розпорядженням голови Апеляційної палати Перевезенцева О.Ю. від 02.11.2018 № Р/105-18 у складі головуючого Тумко Л.І. та членів колегії Курносової С.В., Чуяна Ю.В. розглянула заперечення Дубинського І.М., Дубінського А.І. проти рішення Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (далі – Мінекономрозвитку) від 13.09.2018 про відмову у видачі патенту на винахід «Пристрій для одержання механічної роботи від джерела нетеплової енергії (варіанти)» за заявкою № а 2015 08452.

Представник апелянта – Ломаковська Т.Р.

Представник Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (далі – заклад експертизи) – Коломієць О.В.

При розгляді заперечення до уваги були взяті такі документи:
заперечення вх. № ВКО/489-18 від 31.10.2018 проти рішення Мінекономрозвитку про відмову у видачі патенту на винахід «Пристрій для одержання механічної роботи від джерела нетеплової енергії (варіанти)» за заявкою № а 2015 08452;

додаткові пояснення апелянтів вх. № ВКО/6-19 від 08.01.2019;
копії матеріалів заявки № а 2015 08452.

Аргументація сторін

За результатами кваліфікаційної експертизи закладом експертизи встановлено, що заявлений винахід не відповідає умовам патентоздатності, визначеним частиною першою статті 7 Закону України «Про охорону прав на

винаходи і корисні моделі» (далі – Закон): за пунктами 1-6 формули не є промислово придатним.

Експертиза проводилась відповідно до Закону та Правил розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України, від 05.03.2002 №197 (далі – Правила розгляду), з урахуванням Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 22.01.2001 № 22 (далі – Правила складання).

Заявка розглянута із врахуванням первинно поданих документів заявки: опису винаходу на 14 арк., креслень на 2 арк. та змінених документів заявки: формули винаходу на 2 арк., що надійшли 14.03.2018.

У попередньому висновку кваліфікаційної експертизи вих. № 545/ЗА/18 від 10.01.2018 закладом експертизи викладено аргументи стосовно невідповідності заявленого винаходу умові патентоздатності «промислова придатність».

Аналіз відповіді, поданої апелянтами на зазначений попередній висновок, показав, що апелянти не погодились з аргументами закладу експертизи, і суть формули залишилась без змін.

Стосовно зауважень апелянтів на аргументи експертизи щодо відповідності винаходу умовам промислової придатності в остаточному висновку кваліфікаційної експертизи № 22095/ЗА/18 від 13.09.2018 (далі – Остаточний висновок) зазначено:

«Заявник наголошує на тому, що джерелом енергії заявленого пристрою є саме потенційна енергія атмосфери. Насправді в атмосферних процесах частина потенційної енергії атмосфери може переходити в кінетичну за умови існування різниці тисків, що виникають внаслідок надходження сонячної енергії. Проте, сама по собі потенційна енергія атмосфери принципово не може служити джерелом енергії заявленого пристрою, оскільки тиск в оточенні пристрою однаковий та дорівнює атмосферному. В такому випадку, потенційна енергія атмосфери не здатна переходити в інші форми. Тобто потенційна енергія атмосфери в даному випадку не є роботоздатною.

Принциповою відмінністю гідроелектростанцій є наявність перепаду висот рівня води, що забезпечує різницю тисків на вході і виході турбіни. Різниця тисків в заявленому пристрої створюється штучно за рахунок вакуумного насоса, причому на роботу якого необхідно затрачувати енергію. Єдиним джерелом енергії в заявленому винаході є електроенергія або пальне для роботи допоміжного двигуна вакуумного насоса. Враховуючи вищенаведене, надлишкова енергія в заявленому винаході мала б виникати з нічого. Проте, відповідно до Закону збереження енергії, енергія не виникає з нічого і не зникає в нікуди, а може лише перетворюватись з однієї форми на іншу».

У зв'язку з вищенаведеним заклад експертизи не визнав твердження апелянтів переконливими і не змінив своєї думки щодо невідповідності заявленого винаходу умові промислової придатності.

Щодо перевірки промислової придатності винаходу згідно з частиною 8 статті 7 Закону та відповідно до пункту 6.5.1 Правил розгляду в Остаточному висновку викладено наступне:

«В матеріалах заявки розкрито призначення заявленого винаходу, а саме: заявлений пристрій для одержання механічної роботи від джерела нетеплової енергії, що призначений для одержання енергії, що перевищує енергію, яка споживається від зовнішнього джерела. Причому, під зовнішнім джерелом енергії слід вважати не сам по собі атмосферний тиск, як вказано заявником, на стор. 6 опису, та не потенційну енергію атмосфери, як стверджує заявник у відповіді на попередній висновок, а електроенергію або пальне для роботи вакуумного насоса.

Ідея апелянтів, яка простежується в матеріалах заявки, відносить заявлений винахід в розряд «вічних двигунів» 2, так як полягає в тому, що енергії, яка отримується внаслідок роботи заявленого пристрою, буде в кілька разів більше, ніж було затрачено. Так на стор. 12 опису вказано, що для забезпечення потужності на силовому валу заявленого пристрою 318 КВт, можна використовувати вакуумні насоси потужністю 15-25 КВт. На стор. 13 опису вказано наступне: «...допоміжний дизель потужністю 25-40 КВт, який обертає вали вакуумного насоса зі швидкістю 600-3500 об./хв. При цьому, на силовому валу гребного гвинта вакуумно-атмосферного роторного підсилювача потужності можна отримати середню віддану потужність приблизно 250-400 КВт при крутному моменті 160000 Нм. Тобто, буде отримане десятикратне посилення потужності».

Заявлений винахід, у тому вигляді як він охарактеризований у формулі винаходу, та розкритий у описі винаходу, не може здійснити одержання енергії, що перевищує енергію, яка споживається від зовнішнього джерела, оскільки це суперечить загальноновизнаним науковим знанням, зокрема, Закону збереження енергії.

Таким чином, у разі здійснення винаходу за будь-яким пунктом формули, реалізація вказаного апелянтом призначення неможлива».

Пунктом 6.5.1.1 Правил розгляду передбачено, що для встановлення промислової придатності перевіряють, зокрема, що реалізація вказаного заявником призначення дійсно можлива.

Згідно із пунктом 6.5.1.3 Правил розгляду, якщо хоча б одна із вимог пункту 6.5.1.1 Правил розгляду не дотримана, то робиться висновок, що винахід не відповідає умові промислової придатності.

Отже, оскільки вимога абзацу четвертого пункту 6.5.1.1 Правил розгляду, яка стосується можливості реалізації вказаного заявником призначення, не дотримана, закладом експертизи зроблено висновок, що винахід за будь-яким

пунктом формули не відповідає умові патентоздатності «промислова придатність».

На підставі висновку закладу експертизи 13.09.2018 Мінекономрозвитку прийнято рішення про відмову у видачі патенту на винахід “Пристрій для одержання механічної роботи від джерела нетеплової енергії (варіанти)” за заявкою № а 2015 08452.

Апелянти – Дубинський І.М., Дубінский А.І. заперечують проти рішення Мінекономрозвитку від 13.09.2018 за заявкою № а 2015 08452, оскільки вважають його некоректним щодо даного пристрою з наступних причин.

Принцип конвертації потенційної енергії атмосфери у вакуумно-атмосферному роторному підсилювачі потужності (далі – ВАРПП) є аналогічним конвертації потенційної енергії падаючого потоку (стовпа) води $E = mgh$ у корисну роботу, що виробляється у гідроелектростанціях (далі – ГЕС), де перепад висот рівня води, що забезпечує різницю тисків на вході і виході турбіни, як правило, створюється штучно людиною за допомогою греблі.

У технології вакуумного атмосферного підсилення потужності (далі – технологія ВАПП), що використовується у ВАРПП, для вироблення корисної роботи використовується потенційна енергія стовпа атмосфери $E_a = m_a g h_1$, де $m_a = \rho_0 S h$ – маса стовпа атмосфери, що має висоту h , щільність ρ_0 та опирається на поверхню площиною S . Поверхня має можливість рухатися на відстань h_1 .

Ця потенційна енергія може бути використана за умови, якщо буде створено різницю тисків на рухомій поверхні – лопаті турбіни (чи на вході та виході турбіни, за аналогією з ГЕС, як зазначає експертиза). Різниця тисків утворюється за умови, коли з одної сторони рухомої поверхні/лопаті буде постійний атмосферний тиск $P_a = 100300$ Па, а з другого боку буде підтримуватися тиск не більше 1000 Па.

Цей тиск відповідає стандартному форвакууму, який створюється вакуумною системою ВАРПП, на що витрачається певна кількість енергії на його створення, в залежності від застосованих вакуумних насосів. Енергію, що витрачається на роботу вакуумних насосів можна вважати внутрішньою за умови, якщо вони живляться, до прикладу, від допоміжного бортового генератора судна.

Для роботи силового блоку ВАРПП використовується зовнішня відновлювана потенційна енергія атмосфери, що безперервно накопичує сонячну енергію та існує за її рахунок у гравітаційному полі Землі.

Атмосфера є відкритою незамкненою системою, що постійно отримує сонячну енергію, тому прилади, що використовують технологію ВАПП, не порушують Закон збереження енергії і не можуть бути віднесені до вічних двигунів.

За аналогією, ГЕС також не відносяться до вічних двигунів, оскільки їх споруджують виключно на річках, в яких течія утворюється, здебільшого, за

рахунок сонячної енергії, яка створює відповідний парціальний тиск парів води в атмосфері.

Технологія вакуумного атмосферного підсилення потужності теоретично обґрунтована та принципи роботи експериментально підтверджені розробками, що походились в Інституті металофізики та Фізико-технічному навчальному центрі НАН України. За безпосередньої та активної участі у цих теоретичних та експериментальних розробках одного із апелянтів - Дубинського Ігоря Миколайовича, кандидата технічних наук, Лауреата Державної премії України з напрямку наукового приладобудування.

Принцип, закладений в основу функціонування ВАРПП, із застосуванням технології ВАПП викладений і захищений апелянтами патентом України № 89112.

В описі до цього патенту розглянуто механізм використання постійно діючої сили атмосферного тиску на рухому торцеву поверхню сільфону відносно опори, на якій його розташовано. Ця зовнішня сила рухає механічну систему силового блоку пристрою (у нашому випадку, що є предметом обговорення, - турбіну) за рахунок нетеплової природної енергії, а не за рахунок електроенергії або пального для роботи вакуумного насоса, як стверджує експертиза.

Аналогічне технічне рішення також було запатентоване апелянтами у регіональному патентному відомстві Євразійської патентної організації (ЄАПО) - євразійський патент на винахід № 013312, дата публікації 30.04.2010.

Експертиза також стверджує, що сама по собі потенційна енергія атмосфери принципово не може бути джерелом енергії заявленого пристрою, оскільки тиск в оточенні пристрою однаковий та дорівнює атмосферному, апелянти також не згодні з цим твердженням експертизи, оскільки, як докладно було показано ними раніше в описі до патенту України № 108816 на винахід, власниками якого вони є, за умови наявності опори та еластичної оболонки, можна створити відповідну різницю тиску та використовувати силу атмосферного тиску, що змушує “плавати/левітувати” в атмосфері тіло вагою майже 1000 тон.

На винахід, який є предметом даного обговорення, апелянтами була подана міжнародна заявка за процедурою РСТ за № РСТ/UA2015/000097, дата подання – 19.10.2015. У деяких країнах світу своєчасно була ініційована національна фаза її розгляду.

Зокрема, в патентному відомстві США (USPTO) 01.11.2017 почався розгляд цієї заявки за національним номером 15/571,126. Менш ніж за рік потому (25.09.2018) “USPTO” було прийняте рішення про видачу патенту за цією заявкою.

Апелянти зазначають, що серед аналогів, що були прийняті до уваги експертами “USPTO” щодо цієї заявки, зазначений, серед інших, вищезгаданий патент ЄАПВ № 013312 на винахід, де апелянтами були викладені основи технології ВАПП.

Тобто, без додаткових питань/уточнень/зауважень експертизою “USPTO” заявлене технічне рішення було визнано таким, що відповідає усім критеріям винаходу: новизні, винахідницькому рівню та промислової придатності.

Ураховуючи наведені доводи, апелянти просять врахувати всі наведені факти та докази і скасувати рішення Мінекономрозвитку від 13.09.2018 про відмову у видачі патенту на винахід “Пристрій для одержання механічної роботи від джерела нетеплової енергії (варіанти)” за заявкою № а 2015 08452.

Колегія Апеляційної палати вивчила і проаналізувала аргументацію сторін, що міститься в матеріалах справи та яку було наведено під час розгляду заперечення в апеляційному засіданні.

Керуючись пунктом 17.3.13 Регламенту Апеляційної палати Державної служби інтелектуальної власності України, при розгляді заперечення колегія Апеляційної палати перевірила обґрунтованість рішення Мінекономрозвитку, у межах доводів заперечення, керуючись Законом, Правилами складання та Правилами розгляду.

Згідно з частиною першою статті 7 Закону, винахід відповідає умовам патентоздатності, якщо він є новим, має винахідницький рівень і є промислово придатним.

Згідно з частиною восьмою статті 7 Закону винахід визнається промислово придатним, якщо його може бути використано у промисловості або в іншій сфері діяльності.

Відповідно до пункту 6.5.1.1. Правил розгляду для встановлення промислової придатності винаходу перевіряють:

наявність у матеріалах заявки посилання на призначення заявленого об'єкта винаходу;

наявність у первинних матеріалах заявки описаних засобів і методів, за допомогою яких можливе здійснення винаходу в тому вигляді, як він охарактеризований в будь-якому пункті формули, причому якщо такі відомості в матеріалах заявки відсутні, допускається, щоб засоби і методи, на які є посилання в заявці, були описані в джерелах інформації, що стали загальнодоступними до дати пріоритету винаходу.

Крім цього, у разі здійснення винаходу за будь-яким пунктом формули, перевіряють, що реалізація вказаного заявником призначення дійсно можлива.

Колегією Апеляційної палати проаналізовано аргументацію закладу експертизи стосовно невідповідності винаходу умові промислової придатності.

Проаналізувавши матеріали справи колегія Апеляційної палати зазначає, що остаточний висновок про невідповідність заявленого винаходу умові промислової придатності зроблено з урахуванням висновку експертизи про те, що не дотримана вимога, передбачена абзацом четвертим пункту 6.5.1.1. Правил розгляду. Тобто експертизою встановлено, що у разі здійснення

винаходу за будь-яким пунктом формули, реалізація вказаного заявником призначення неможлива.

Колегія Апеляційної палати зауважує, що призначенням заявленого пристрою експертиза вважає наступне: «Пристрій для одержання механічної роботи від джерела нетеплової енергії, що призначений для одержання енергії, що перевищує енергію, яка споживається від зовнішнього джерела». При цьому у формулі, зокрема у кожному із незалежних пунктів 1 та 2, вказане наступне родове поняття, що характеризує призначення об'єкта: «Пристрій для одержання механічної роботи від джерела нетеплової енергії». Враховуючи відомості опису колегія Апеляційної палати робить висновок про те, що заявлений пристрій призначений для підсилення потужності приводного двигуна (див. стор.10 та стор.12 первинного опису).

Висновок експертизи про неможливість реалізації призначення винаходу ґрунтується на твердженні, що заявлений винахід суперечить Закону збереження енергії, оскільки передбачає одержання енергії, що перевищує спожиту від зовнішнього джерела енергію, що відносить його в розряд «вічних двигунів».

Колегія Апеляційної палати не погоджується з даним висновком експертизи з наступних причин.

Враховуючи відомості, які були наведені в первинних матеріалах заявки, аргументацію, яка була наведена в запереченні заявника, а також відомості, вказані в цитованому в запереченні джерелі інформації (Дубинский А.И. Энергетика XXI века: проблемы и перспективы их нестандартного решения в мировой практике. – К.: УАН. – 2013), колегія Апеляційної палати вважає, що Закон збереження енергії виконується в замкнутій, ізольованій системі, в той час як в заявленому винаході дана умова не дотримана, оскільки існує взаємозв'язок з навколишнім середовищем. Отже, можна стверджувати, що у заявці йде мова про відкриту систему, в якій використовується потенційна енергія атмосфери для одержання механічної роботи.

При цьому в описі винаходу наведено розрахунки для визначення потужності пристрою та крутного моменту. В запереченні наведено відомості про те, що технологія вакуумного атмосферного підсилення потужності теоретично обґрунтована та принципи роботи експериментально підтверджені розробками, що проводились в Інституті металофізики та Фізико-технічному навчальному центрі НАН України за участю заявника заявленого винаходу.

Натомість, вищезгаданий висновок експертизи не містить переконливих доказів щодо неможливості реалізації призначення заявленого винаходу – підсилення потужності приводного двигуна.

У зв'язку з зазначеним вище колегія Апеляційної палати вважає, що на основі вказаних відомостей можна зробити висновок про те, що функціонування об'єкта заявленого винаходу приводить до реалізації його призначення.

На підставі викладеного колегія Апеляційної палати вважає остаточний висновок за результатами кваліфікаційної експертизи про невідповідність винаходу умові промислової придатності необґрунтованим, а рішення Мінекономрозвитку від 13.09.2018 про відмову у видачі патенту на винахід «Пристрій для одержання механічної роботи від джерела нетеплової енергії (варіанти)» за заявкою № а 2015 08452 неправомірним.

За результатами розгляду заперечення, керуючись Законом України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», Регламентом Апеляційної палати Державної служби інтелектуальної власності України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 15.09.2003 № 622, колегія Апеляційної палати

в и р і ш и л а:

1. Заперечення Дубинського І.М., Дубінського А.І. задовольнити.
2. Рішення Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.09.2018 про відмову у видачі патенту на винахід «Пристрій для одержання механічної роботи від джерела нетеплової енергії (варіанти)» за заявкою № а 2015 08452 відмінити.
3. Заявку № а 2015 08452 повернути на кваліфікаційну експертизу.

Рішення набирає чинності з дати його затвердження наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Головуючий

Л. І. Тумко

Члени колегії

С. В. Курносова

Ю. В. Чуян